1-a Jaro, N-o 27 APERAS S.A.T. SEMAJNE 2. Aprilo 1925

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

Redaktoro: N. BARTHELMESS Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz | Gvidanto: E. LANTY 24, Boulevard Beaumarchais, Paris XI. | Administranto: R. LERCHNER Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz

La plej proksima paŝo

Eltiraĵo el nova libro de Usona aŭtoro Scott Nearing (pĝ. 21/24)

Ni kredas utila publikigi sekvantan skizon en "Sennaciulo", ĉar ĝi montras al ni, kiel oni de ĉiuj flankoj atakas la urĝe solvendan problemon de tutmonda kooperacio, kaj karakterizas la delonge jam al ni konatan rolon de Ligo de Nacioj kiel interes-ligo de tutmonda grandkapitalo laŭ politikaj konsideroj. Unuflanke la Ligo de Nacioj kun siaj vivinteresoj savi la kapitalistan Eŭropon, aliflanke — Sovet-Unio kun protektataj kaj helpataj de ĝi duonkoloniaj kaj plenkoloniaj nacioj kaj nacietoj. Kooperacio kontraŭ privatkapitalista rabmastrumo. Jen la du kontraŭecoj, jen la bazaj problemoj de nia epoko. Red.

Dekoj da milionoj hodiaŭ kooperadas en produktado kaj interŝanĝado, ne pro iu ajn dolĉa rezonado, sed ĉar la urĝaj demandoj de ekzistado lasas al ili nenian elekton. Pro neceseco ja, ĉar ili estas en konstanta rilato unu kun la alia, tial ili eklernas la etajn manierismojn[1]) unu de la alia; enketas la personecojn de la fremduloj kiuj ilin preterpasas en la stratoj, laboras kun ili kubuto ĉe kubuto en butikoj kaj manĝas kun ili ĉe la samaj restoraciaj tabloj. Tiu ĉi nova frateco estas elkresko de ĉiutagaj rilatoj en industria komunumo.

Antikvaj demandoj estis de speco kiu dividis homojn. "Ĉu vi estas kristano", "Kie vi naskiĝis", "Ĉu vi parolas hispane". Ne gravis kiel persono respondis je tiuj demandoj, — li sin trovis en malkomforta stato. Se li estis kristano, li trovis du trionojn de la mondo kontraŭstarigita lin kun diferencaj religiaj kredoj. Se li naskiĝis en Francio, li estis devigata alpreni ĉiujn malamikecojn, malamecojn kaj kontraŭecojn sentatajn de francoj kontraŭ iliaj rivaloj. Se li parolis iun ajn krom hispana lingvo, li estis fremdulo en Hispanio.

La antikva mondo estis apartema mondo kradata de muroj, bariloj, limaj palisoj kaj landlimoj. Modernaj demandoj interrilatigas homojn unu kun la alia. "Ĉu vi riparas lokomotivon", "Ĉu vi komprenas karbfosadon", "Ĉu vi povas nin transporti sekure al Japanio", "Ĉu vi prenos ŝuojn ŝanĝe por petrolo", "Ĉu vi kapablas interrilati kun homoj", "Ĉu vi posedas surplusan grenon", "Kiel vi supozas, ke ni povus forigi la antonomon[2])", "Permesu ke mi montru al vi novstilan traktoron". Se viro kapablas ripari maŝinon, li estas bezonata ĉe maŝinkonstruejo. Se li kapablas fosi karbon, li estas bezonata ĉe karbminejo. Se li posedas ŝuojn por ŝanĝi kontraŭ hejtaĵo, li eltrovas pretan aĉetanton. Se li kapablas interrilati kun variaj personoj, li estas ĉie bezonata. La nova mondo estas koopera mondo en kiu personoj kune laboras, kune vivas, kune pensas; kaj provo de persona kapableco partopreni en ĝiaj rilatoj kuŝas en lia kapableco esti efektiva kooperano de monda grupo. —

La ĉefa plano ĝisdate proponata por kunigi la mondan vivon — la traktato pri Ligo de Nacioj — kontraŭas ĉiujn tri necesajn principojn (por monda reorganizo). Unue la Liga traktato, krom kelkaj malgravaĵoj, estas politika kaj ne ekonomia dokumento, alkroĉante ties atenton al teritoria integreco kaj la privilegio de regado, kaj preterpasas tiajn ekonomiajn problemojn kiaj estas mineralaĵa kontrolo kaj la konkuro pro kruda materialo, merkataj kaj investaj oportunecoj, kvazaŭ tiaj problemoj malestas.

Due, anstataŭ interesiĝi pri la netuŝebleco de nacietoj en ĉiuj mondpartoj, ĝi traktas naciojn krom la "grand-kvino" (Britio, Francio, Japanio, Italio kaj Usono) kvazaŭ ili estus dua- aŭ triarangaj laŭ graveco. Ĉinio, Hindio, Germanio, Sovet-Unio kaj latina Ameriko kun pli ol duono de la mondloĝantaro, kaj kun almenaŭ duono de la mondnecesaj mineralaĵoj estis preterpasataj aŭ ignorataj.

Trie la Liga traktato ne estas bazita sur mondpensado. Kontraŭe, oni elpensis starigi en unu mondparto la venkantajn potencojn kontraŭ kvar aliaj mondpartoj: la "malamikaj landoj"[3]), Sovet-Unio, la ne-evoluigitaj (ne-esploritaj[4]) landoj, kaj la malgrandaj kaj senpovaj landoj. Politikeca, provincema kaj sekciema en sia vidpunkto, la Ligo kiel projekto de mondorganizo estis destinita dekomence je patosa malsukceso. Mondekonomia vivo estas firma fakto tiel grava ke oni devas enkalkuli ĝin en ĉiu ajn plano por mondrekonstruo.

Kapableco por organizo kaj konscia plibonigo distingas homon de plejmulto da animaloj. Estinte, homoj organizis armeon, eklezion, urbon, nacion, lernejon. La okazantaĵoj preparantaj la Industrian

[1]) metodoj, manipuloj *Red.*

[2]) insekto kiu difektas la krudan kotonon.

[3]) iamaj malamikoj (nun paciĝintaj kun L. de N.). *Red.*

[4]) pli bone: ĝis nun ne sisteme laŭ kapitalista metodo elrabitaj l. *Red.*

Revolucion, surmetis novan taskon sur iliajn ŝultrojn — la taskon organizi mondekonomian vivon.

Sendube, tio estas la plej granda kaj plej malfacila problemo organiza kiun la homaro iam ajn konsideris. Plie, la interplekto de ekonomia vivo invitas al kordinado (kunordigo, koopero) dum la progreso de organiz-metodoj, precipe inter la amasoj, permesas la transiron de loka ĝis monda organizo, tute logika k. relative facila — pli facila, certe, ol la unuaj hezitaj paŝoj kiujn la raso faris survoje al kooperativaj aktivecoj. Eĉ se la tasko estus pli malfacila ol ĝi vere estas, la raso devas ĝin fari, aŭ pagi treegan prezon je malkomforteco, suferado kaj dispartiĝo.

La laboro jam komencis. Privataj kapitalistoj konstruis mond-sistemojn de komerco, transporto kaj bankaferoj. Sovetio faris heroan provon organizi unu porcion de la mondsurfaco laŭ ekonomiaj aranĝoj. Plejparte, tamen, la tasko kordini la mond-ekonomian vivon atendas la kuraĝon kaj geniecon de generacio kiu adicios tiun triumfon al la atingaĵoj de la homaro*). *SAT-ano 3398 (London).*

*) Kaj ni aldonu kompletige, kio ne estas elparolita en tiuj linioj: ke *nur la laborista klaso* povas solvi tiun taskon per sia porliberiga batalo por nova socio. *Red.*

Letero el Ĉekoslovakio

Ĉu oni povas ami "sian patrujon"? Laŭ miaj travivaĵoj mi devas nei tiun demandon. Naskiĝinte ĉi tie, mi elmigris kun miaj gepatroj al Germanio, kie ni travivis tiajn malbonajn tempojn, ke mi pro la tiea mizero formigris al mia "hejmlando". Pensante, ke mi certe trovos ian laboron, mi grave eraris. Mi konstatis, ke la "patrujo" bezonas nur fortajn, sanajn junulojn. En jaro 1919 eĉ mi, kiu perdis sian sanecon en la mondmilito, ricevis ordonon por soldatiĝi denove, kvankam mi loĝis en Germanio. Nun mi alvenis en demokratan respublikan ŝtaton. Sed kia ordo ekzistas ĉi tie! Tra tuta lando mi devis migri, petante en ĉiuj fabrikejoj kaj minejoj laboron.

Laboristoj, kiuj montris la legitimilojn, ke ili apartenas al "Sokol" (estas ĉeka nacia gimnastasocio), ricevas tuj laboron. Pere de iu naciisto mi fine akceptis laboron kiel ministo. Ĉar estas ĉi tie nur malmulte da revoluciuloj, mi neniam povas propagandi, ĉar tuj mi senlaboriĝus, kaj tio estas nun tre malbona afero, ĉar neniu senlaborulo estas subtenata, kiu ne apartenas al iu burĝa organizaĵo. Nuntempe estas ĉi tie 81 040 senlaboruloj, el kiuj nur 13 693 ricevas subvencion de la ŝtato. Kaj kiom? 0,90 kr. ĉ. po tago! Rimarkinde estas, ke mi loĝas en regiono, kie konsistas la loĝantaro el diversaj nacioj, — tial regas la malamo eĉ inter la laboristaro. Eĉ mi rimarkas, ke multe da sin nomantaj "revoluciuloj" estas naciemaj[1]). Ili bezonas ankoraŭ multe da klerigo. Sed pro la nepre sekvanta maldungiĝo neniu vera revoluciulo kuraĝas fari tion.

La vivo de laboristoj estas malbona. Ili laboras 3—4 tagojn semajne, kaj ili perlaboras semajne 70—100 kr. ĉ., sed por vivi kiel homo ili bezonus *almenaŭ* 150—200 kr. ĉ. Kiel zorgas la demokrata ŝtato por loĝejoj de laboristoj, tion vidigas la ĉemetita ilustraĵo. La konstruaĵo kostis 22 milionojn da ĉekaj kronoj. Por ĉi tiu mono povus esti konstruataj kelkcent loĝejoj por laboristoj. "Ministа domo" nomiĝas la konstruaĵo, sed ministojn oni ne vidas tie, nur virojn kun dikaj ventroj, kaj ankaŭ loĝas tie "socialaj delegitoj". Mi miregas, ke loĝas laboristoj en keloj, eĉ 3—4 familioj loĝas en *unu* ĉambro, kvankam ili pagis la monon por la "belega" konstruaĵo, kiun ili ĉiutage povas admiri, por ke ili ne pensu pri malsato. *SAT-ano 1730, Most.*

1) Jen, kiom necesas nia agado por sennacieco! Red.

T. n. „Minista Domo" en *Most* (Ĉekoslovakio).

Teruraĵoj el Jugoslavio

La teroro sur laborista klaso (komunista) en Jugoslavio terure furiozas. Ni troviĝas ekster la leĝo. Senhontaj, nepriskribeblaj ĉiuflankaj persekutoj superas ĉiujn ĝisnunajn, precipe en apudmara provinco Dalmacio.

La Esperanto- movado estas ankaŭ persekutata. Nur unu ekzemplo: En urbeto Trogir, estis malfermita esp. kurso. La ĝendarmoj atakis la domon kie ili lernis, dispelis ĉeestantojn, enkatenigis kursgvidanton kaj dommastron. Same okazis kun gvidanto de analfabeta kurso. Kvankam, laŭ lasta statistiko, en Jugoslavio scipovas nek legi, nek skribi 85 proc. da loĝantaro. Tio okazis la 11. marto, vespere, kaj je noktomezo kdo ROZIC, kaj k-do VITEZICA, lasta gvidanto de analfabeta kurso, estis tiel ligitaj kaj terure batitaj, kvazaŭ ĝismorte. Morgaŭan tagon ili estis katene kondukitaj en la distrikturbon Split, kie ili estis enkarcerigitaj.

Sekvantan tagon ili venigis la kuraciston, kiu konstatis sur ambaŭ k-doj surkorpajn multnombrajn bluajojn k. cikatrojn, eĉ morte danĝerajn. *Adriatikulo*

TRA LA KLASBATALO

Lokaŭto en Svedio daŭras. Batalsento regas laboristaron, ili postulas kiel respondo ĝeneralstrikon. La lokaŭto koncernas jenajn industriojn: metal-, segaĵ-, teks-, paper-, minkaj elektran industriojn. *(N.)*

14. marto en Riga estas arestita la plej agema profaganto k-do Leon Paegle, jus elektita en la urban konsilantaron. Domtraserĉado liveris nenion lin kompromitantan. La kaŭzo estas nur forigi lian influon kaj ĉefe malplinombrigi la aron de laboristaj reprezentantoj. (Art. en venonta n-o). *(Kr.)*

La fervojista striko en Germanio estas finita per malbona kompromiso, kiu donas al la laboristoj salajran plion de 3 pfenigoj (!).

En Usono (ŝtato Illinois) terura uragano detruis plurajn lokojn dum malmultaj minutoj. Pli ol mil personoj estas mortigitaj, multaj miloj grave vunditaj.

En Tokio granda brulado ruinigis plurajn kvartalojn kaj senhejmigis 15000 personojn.

Sunjatsen, la fama gvidanto de nacirevolucia movado en Ĉinio, estas mortinta. (Detalajoj en venonta n-o).

En Belgio okazos parlamentaj balotoj 5. aprilo (Artikolo aperos en sekvonta n-o). — En Germanio okazis 29. marto la unua balotiro por la elekto de regna prezidanto.

Malbono k. Bono el Britio

"Stabileco" estas la devizo de la reganta partio en Britio. Hipokrite per siaj estroj ĝi sopiras por kunago inter kapitalistoj kaj laboristoj. Sed ne rigardu la buŝon — pliinformaj estas la manoj. En Parlamentejo Laboro havas nur 152 anojn el 615, kaj reakcio regas jene:

Pli severaj reguloj forprenis monsubtenon de 11 000 senlaboruloj — ankoraŭ estas 1 500 000 tie ĉi. Altiĝas la kosto de militpreparo — male la kosto de edukado. Denove la diplomatoj rajtas sekrete elkovaĉi komplotojn pri kiuj la popoloj scias nur kiam ili devas fariĝi kanonnutraĵoj. Familioj loĝas po unu ĉambro multekosta; unu ekzemplo troviĝis en kiu 9 infanoj kaj iliaj gepatroj loĝas tiel kaj tri infanoj du-tri-kvarjaraj kuŝas je la malsupro de lito en kiu la graveda patrino suferegas. "Neniam" diris la kuracisto, mi forgesos la rigardon timigan de tiuj infanoj." Salajroj oficiale en karb- kaj maŝinfabrikindustrioj subiĝis sub la antaŭmilita normo. Responde al la laboristaj proponoj, la kapitalistoj insistas ke la nura solvo estas plilongigi la labortagon kaj pli energie labori. Brita firmao (Furness Withy) nun aĉetas 6 motorŝipojn en Hamburg, ĉar tie ili kostas £ 850 000 kompare je la brita prezo de £ 1 150 000, kaj la reakciuloj argumentas, ke la brita laboristo devas labori tiel longe kaj malkare kiel la germana por rekapti la mendojn! Por plibonigi la kurzon kun Usono la bankisto altigis la pruntkoston de 4 % ĝis 5 %. Pli da homoj oferiĝas al la or-diaĉo. Riĉuloj kiuj pruntedonis paperajn £ 1 ricevos orajn £ 1, dum industrio pli embarasiĝas kaj senlaboreco kreskas. Sed ĝis nun la plimulto eĉ de la laboristoj ne vekiĝas. Kiel porkoj ili traserĉas la skandalojn — eksedziĝoj, mortigo ktp. — kiujn senlime provizas la jurnalaraĉo kapitalista.

Tamen ne ĉio falis en malesperon. En la baloto por Londona Konsilantaro (L.C.C.) ĵus duobliĝis la voĉdonoj de la Lab. Partio. K.do A. A. Purcell (Persel) lekcias publike por la Nacia Konsilantaro de Laboristaj Kolegioj (W.C.L.C.) pri siaj spertoj en Rusio kaj la grava raporto de la Sindikatara Delegitaro elvokis multe da intereso. Tri novaj ĵurnaloj aperas. Unu sub gvido de Purcell kaj Hicks (Hiks) helpas starigi unuigitan Internacion. Lansbury (Lansberi) fondis ĉiusemajnan gazeton por influi la oficialan Lab. Partion maldekstren kaj ĝi disvendiĝas je 150 000 ekz. Komencas la 15. marto la unua ĉiudimanĉa ĵurnalo laborista. "Sunday Worker" (Dimanĉa Laboristo) kiu espereble sukcesas kvankam neniu partio oficiale subtenas ĝin. La klasoj de la N.C. L.C. nombriĝas je 950 enhavantaj 22 500 studantojn dum 1924/25, kaj pluaj sindikatoj oficiale alprenis edukad-planojn. La daŭra fermentilo funkcias eĉ inter la granda amaso de laboristoj en la hejmlando de kapitalismo. *488.*

Halle

Kun la nomo Halle asociiĝas spontane la imago pri revolucia centro, pri leviĝo de masoj, demonstracioj, bataloj. La proletaro de Halle estas hardita kaj edukita en obstina batalado. Ĉagrena afero por la burĝaro! Kaj tial la kontraŭrevolucio ĉiam kaj ĉiam preparas provokojn kaj kaŝinstigojn, la rimedojn de degeneranta klaso, kies bankrotiĝo estas tempe destinita, — por domaĝi per insidatakoj la fortikaĵon de Ruĝuloj. Tiel okazis lastjare en majo, kiam la potencavidaj, fanfaronemaj, antilaboristaj, naciistaj aroj ĉirkaŭ Ludendorff kunvokis sian kunvenegon al Halle, kun la zorge elkalkulita intenco provoki la ekscititajn laboristojn. Tio denove okazis en nuna marto, eĉ en pli terura kaj pli kanajla maniero, per la ekzekutistoj de l' nuna reĝimo, kiu kredas matura la tempon, por per incitoj kaj provokoj insidi la ruĝan movadon, kiu vivas neestingeble en la animoj, estas portata de la voloj de l'masoj.

Okazis io neaŭdita, preskaŭ nekredebla. La policanaro enpenetras la salonegon dense plenigitan de la laboristaj amasoj. La leŭtenanto saltas sur la estradon, krias malpermeson de la kunveno, svingas la revolveron kaj post nemultaj sekundoj donas signalon, pafi en la amasojn. 10 mortigitoj, inter ili 2 virinoj, kaj 50 vunditoj — jen la rezulto de tiu heroaĵo. Ne temas doni priskribon de okazaĵo trapasinta la tutan gazetaron de l'mondo, sed temas konstati la fakton, vidigi al tiuj kiuj suferas sub plej terura blanka teroro en la Balkanlandoj, en Polio, en Hispanio, en la Baltiko, kaj al tiuj kiujn ne ankoraŭ frapis la tuta akreco de akutiĝinta klasluktado, ke eĉ en Germanio, en kies konstitucio estas garantiataj la parola, preskaj kunvenliberecoj, okazas tiaj terurajoj, per kiuj la ŝtata potenco ne nur rompas la konstitucion, sed eĉ — pli ol tio — faras sin arbitra juĝanto-ekzekutisto pri tiuj kiuj faras ĉiujn laborojn en la ŝtato.

La buĉado de Halle estas unu el tiuj multsignifaj epizodoj, per kiuj en la nuna periodo de provokado la burĝaro provas liberigi sin de sia morta malamiko — la revoluciema proletaro. La malon tamen efikas la faro.

Germanaj policsovaĝuloj

De ĉeestinto ni ricevis lastminute ankoraŭ jenan raporton pri Halle:

Okaze de proksimiĝanta elekto de regna prezidanto la komunista partio en Halle a. S. okazigis publikan kunvenon. Jam 1 horon antaŭ la komenco la ĉambrego estis plena (ĉirkaŭ 6000 personoj). Pro tio en alia ĉambrego okazis paralelkunveno (pli ol 2000 personoj). Multaj personoj ne povis esti enlasataj pro tropleneco. Pro tio granda ĉagreno ĉe la policistaro kaj ne malpli ĉe la kontraŭaj partioj. Jam la tuta konduto de la amaso da policistoj kiuj patrolis en la "Popolparko" (laborista hejmo) ĉe la en- kaj trairejoj, montris grandan koleremon. Ankaŭ franca kaj angla kamaradoj parolis en la kunveno. Germana kamarado tradukis la fremdlingvajn paroladojn. Bando da policistoj subite enĉambriĝis tra flanka enirejo. Policoficiro forpelis la personojn de iu tablo, sursaltis la tablon kaj mansvingis revolveron. Pro tio iom da tumulto, kaj oni ne povis kompreni la vortojn parolitajn de la fioficiro. Li malpermesis la tradukon de la ĵus finitaj paroladoj. Pro tio la tumulto plifortiĝis. La fioficiro nun laŭte kriis: "Mi disigas la kunvenon". Li nun postulis, ke ĉiu tuj forlasu la ĉambregon. Sed tio tute ne estis ebla. La ĉambrego havas 4 elirejojn. 3 el ili estis baritaj de la policistaro, sekve restis nur unu por la minacitaj proletaroj. — Subite aŭdiĝis pafo. Sekvis alia. Teruraj tumulto kaj paniko. Nun rapida pafado. La policbrutaro pafis inter la gekamaradojn. La kugloj siblis ĉirkaŭ la kapoj. Jen mortfalas kamaradino, tie kamarado. La scenoj ne estas priskribeblaj. Ĝemado, plorado, insultado kaj minacado de la gevunditoj. Timigite la plejmulto furioze atakis la solan liberan pordon. Sur la ŝtuparo fluhaltis la amaso, sed la premo de la malantaŭaj homoj estis fortega — la balustrado rompiĝis — multaj homoj falis en la profundaĵon. Mia mano ne kapablas priskribi la kaoson. Rezulto de la vespero 10 mortigitoj (7 per la kugloj de la fipolicistoj) kaj multege da grave kaj malgrave vunditoj.

La sekvantan dimanĉon okazis grandaj protestkunvenoj kun demonstracia procesio tra la urbo al la foirejo.

Sed la plej efika demonstracio fariĝis la lasta iro de la mortigitoj, la funebra procesio. La tuta laboristaro ĉesigis la laboron por akompani siajn mortajn gekamaradojn. Ĉirkaŭ 35 000 homoj sekvis la ĉerkaron. Centoj da florkronoj, 200 ruĝaj standardoj, inter ili ses rusaj. Ankaŭ Esperanto-standardo fremda ĉeestis, tiu de la loka laborista grupo esperantista bedaŭrinde mankis. *SAT-ano 2263, Halle.*

Domkonstruado en Moskvo en 1925

Laŭ statistikoj de 1907 Moskvo havis 1 359 000 loĝantojn. En fino de 1922 ĝi havis pli ol 3 000 000 sur 65 kvadr. kil. de l'urbo. La domkonstruado dum mondmilito kaj Revolucio preskaŭ ĉesis, kaj tial loĝantaro de Moskvo suferis la loĝejmankon tre akre dum jaroj de Revolucio, kiu tre intensigis homcirkuladon en la ĉefurbo. Homoj vivis sub tegmentoj, eĉ sub pontoj. Stacidomoj estis ĉiam plenplenaj. Nun loĝantaro de Moskvo estas malgrandigita (restis malpli ol 2 000 000). Sed loĝejmanko ne ĉesis. Tial laboristoj nun kreis en Moskvo 254 kooperativojn por domkonstruo kaj en distriktoj de Moskva gubernio 54 kooperativojn. Dum nuna jaro (de aprilo) ili intencas konstrui 151 novajn domojn (ĉ. 380 000 kub. metrojn) kaj finripari 230 000 kubojn de malnovaj domo

sole en Moskvo. Por ĉi celo ili havas pli ol 14000000 rublojn. Por komenci grandan konstruplanon registaro asignis al centra banko de urb- kaj domkonstruado 25000000 nunjare (unu usona dolaro = 1,94 rubloj).

En Moskvo de majo 1924 ekzistas loĝejimposto, kiu donas por regna kaso ĉiumonate po duonmiliono da rubloj.

Maksim Krjukov.

En junkaroj kaj sablaroj

Je multaj centoj da verstoj etendiĝas junkaroj kaj arbaroj de estinta Ĥiva-a ĥanlando, apud enfluo maron de Amu—Darja. Nur mallarĝaj vojetoj transigas ilin. Fazanoj amase kun bruo ekflugas super junkoj. Sovaĝa apro gruntante kuras densan junkaron, fosante maldikan grundon. Iafoje en malluma densaĵo ekbriletas du kaŝaj verdaj fajretoj, ĝi estas tigro, intencanta eksalti al elektita kaptaĵo.

En la densa junkaro trovis por si rifuĝejon restaĵoj de "basmaĉ"oj[1]).

Izolaj pacaj preterpasantoj nearmitaj fariĝas iliaj kaptaĵoj.

Malfacile estis batali kontraŭ "basmaĉ"-oj en ĉi tiuj sovaĝaj netraireblaj lokoj. Ĉefa gvidanto de "basmaĉ"oj — Ĝunand-Han terurigis la loĝantaron.

Ĉi homo, okupiĝanta per rabado ankoraŭ dum antaŭmilita tempo, mortiginta post revolucio malnovan ĥanon de Ĥiva kaj mem lin anstataŭiginta, ne povas akcepti sovetan sistemon. Li organizis taĉmenton de malkleraj ĥanaj subuloj kaj ekmarŝis kun ili por defendi "Islamon", ruinigante urbojn, "kiŝlak"-ojn[2]) kaj "anl"-ojn[3]).

Centra registaro helpis al loĝantaro je ĝia kontraŭbasmaĉa batalo. Regionon de Ĥiva estis komanditaj taĉmentoj de ruĝarmeanoj, estis sendita armilaro, kaj fine, estis mobilizitaj kelkaj Junkersoj[4]). Armita per kuglojetiloj, bomboj, — aviotaĉmento, malgraŭ terura pafado de ĉirkaŭintaj Ĥiva-on basmaĉoj, ricevinte multajn breĉojn en korpusoj de aparatoj, atingis Ĥiva-on kaj, kolektinte necesajn informojn pri la situo, ekkomencis militagojn. Ĝi estis decidiga je la kontraŭbasmaĉa batalado.

Basmaĉa taĉmento rapide estis disigita. Ĝunand-Han kun malgranda areto de kunuloj forkuris sablarojn. Apartaj bandoj sin savis forkurinte junkarojn. Multaj kune kun du ĉefaj helpantoj de Ĝunand-Han estis militkaptitaj.

Nun basmaĉtempo fariĝas posedaĵo de historio. Eĉ izolaj bandoj vagantaj en junkaroj kaj sablaroj alvenas kaj pentas aŭ estas iom post iom kaptataj de loĝantaro kaj administrantaro. Mem Ĝunand-Han post formigo de nacia Turkmenistana registaro alsendis Poltorackon (ĉefurbo de Turkmenistano) siajn kurierojn, petante pardonon, promesante ekokupiĝi pri paca laboro en ia ajn loko laŭ ordono de registaro.

Junkaroj kaj sablaroj de Turkmenistano kaj Karakolpakio resaniĝas, liberiĝas de neinvititaj gastoj. Samtempe kun ĝi rekomenciĝas paca normala vivo de Mez-Azio kaj restariĝas ekonomia situo de ĉi tiu riĉega lando.

Aleks. Perski, trad. K. Koblov (3805), Taŝkent, el "Krasnaja Niva" (Ruĝa grenkampo) n-o 7, 15. febr. 1925.

1) Basmaĉismo estis komence kontraŭsovetisma batalado, kvazaŭ Islamon defenda, de la plej malkleraj indiĝenoj en Mez-Azio, trompitaj de diversaj ĥanoj kaj subtenataj de angla imperialismo kiel kontraŭrevolucia. Poste basmaĉismo aliformiĝis je simpla banditismo kaj rabado. Nun ĝi estas likvidita.

2) uzbeka vilaĝo.

3) kirgiza vilaĝo.

4) aviadiloj modelo Junker.

F E M I N I S M O

Moderna Virino en Ĉinio

Se vi promenas sur la strato en pli malpli granda urbeto, matene aŭ vespere, vi certe trovas, ke al disaj direktoj rapidas knabinoj kaj fraŭlinoj aspektantaj sanruĝe kaj fortike, kaj vestitaj en pure delikata kaj gracie modesta vestaĵo, — ili estas lernantinoj.

Priskribante modernan virinon mi komencas kun "lernantinoj", tial ke en la lastaj jaroj la virinan movadon kaj reforman klopodon subtenas precipe, en tiu ĉi lando, la lernantinoj mem.

Vi absolute erarus supozante ke nuntempe en Ĉinio virinoj ankoraŭ restadas kun malgrandaj piedoj, sen profesio, kaŝiĝantaj en sia domo, kaj malkleraj. Ne, la fakto estas tute alia! Kvankam troviĝas nun en Ĉinio multe da lernejoj speciale por virinoj, sed en ĉiuj lernejoj tra la tuta lando, komencantaj, altaj, instruistaj, artaj lernejoj, kolegioj kaj universitatoj, privataj kaj ŝtataj, ktp., oni senescepte akceptas lernantinojn: alivorte, nun ĉinaj virinoj havas okazon eniĝi en ĉiun ajn lernejon, kaj ili prudente scivolas lerni. Cetere, ĉar nur en la "lernejoj por virino" troviĝas tiaj lecionoj kiel dommastrado, kuirarto, ktp., sed la aliaj lernejoj, de la infanaj ĝis universitatoj donas lecionojn nur por "homo", ne por "virino", laŭ tio estas tre komprenebie, ke ĉinaj virinoj nun volas gajni la kapablon de "homo" same kiel viroj, sed hontas pro tio ke ili restu kiel obeemaj edzinoj. Alia kaŭzo, pro kio ĉiuj lernejoj akceptas virinojn, estas la rapida multiĝo de lernantinoj.

La nombro de edukitaj klerulinoj kreskadas kaj ili energie penas enkonduki la modernan kulturon en la virinaron de sia lando. Pro tiu ĉi celo ofte estas publikigitaj en revuoj tiaj artikoloj, verko tre valora rilate al la problemoj de l'virina edukado, profesio, edziniĝo, ktp. Ĝi estas verkita grandparte de virinoj vekiĝintaj . . .

. . . La profesio de ĉina virino de antikve nur estadis kamplaboro, teksado, kaj tre malmulte kolportado. Sed nun multaj ĉininoj sin okupas je verkado, telefono, instruado, bankofico, eĉ ŝtata ofico, pruvante sian malcedeman talenton.

Jam de dumil jaroj la gepatroj havis la plenan rajton pri la edziĝo de siaj gefiloj, kies estonta feliĉo aŭ malo hazarde kondukiĝis de la nigra sorto destinita de l'gepatra ŝatado. Sed nun la gejunuloj scias gvidi sian estontecon je tiu ĉi punkto per sia vera amo, kaj gepatroj multaj ankaŭ prudente cedas de sia obstineco al la gefila enamiĝo. La rezulto certe pli feliĉdonus ankaŭ la junulinaron mem.

En la libro "La ĝemo de unu soleca animo" de V. Eroŝenko, vi povas trovi: "Ii amas nur siajn filojn kaj tute ne zorgas pri filino, se filino naskiĝas li malĝojas; . . .". Jes, tio estis la komuna kutimo. Sed la lastjara progreso de l'ĉina virinaro jam videble detruas la maljustan juĝon pri filinoj, t. e. malaperigi la diferencon inter filo kaj filino al la gepatra vidpunkto. La gepatroj tiel amas sian filinon, eĉ pli ol la filon kaj elspezadas grandsumon por edukigi ŝin kiel ĉi supre de mi aludite pri la multiĝo de l'studentinoj.

Resume, la virina movado de moderna Ĉinio vidiĝas tre prosperanta kaj havas sukcesplenan esperon en estonteco!

K. Ĉ. Ŝan.

(ĉerpita el "La Verda Lumo", Shanghai, N.o 4).

D I V E R S A Ĵ O J

Civilizacio en Tibetio

Tibetio ĝis la nuna jarcento estis la plej malfacile atingebla el ĉiuj landoj. Viziti la ĉefurbon de Tibetio Lĥasson — centron de tutbuddista religia kulto, lastatempe sukcesis nur angloj, uzinte militperforton.

Nun ankaŭ Tibetio cedis influon de civilizacio. Tibetia registaro trakondukis telegrafan linion de Gantze ĝis Lĥasso, havantan 144 mejlojn da longeco. Por gvidi ĉi tiun laboron el Hindio estis invitita angla inĝeniero King. Livero de materialoj estis treege malfacila, multaloke oni devis manporti la kolonojn distance ĉirkaŭ 60 mejlojn. Malgraŭ ĉiuj malhelpoj la tuta laboro estis plenumita dum 5 semajnoj, kaj ĝia fino estis granda triumfo por la tuta Tibetio. Kiel unua telegrafisto en Lĥasso estis instalita tibeto-kristano; du lamaoj estas komanditaj Kalimpong-on por lerni, kaj post ilia reveno la tuta linio estos priservata ekskluzive de tibetoj. La telegrafon en Tibetio uzas precipe nepalaj kaj ladakaj mahometanoj kaj kelkaj tibetaj komercistoj; telefono kontraŭe estas tre populara kaj ĝin volonte uzas multaj. Dalaj-Lamao multe ekinteresiĝis pri la aparato kaj rapide ellernis paroli per telefono. Je 4 mejloj de Lĥasso ekzistas akvofalo, kiun oni intencas utiligi por elektra lumigado. Tiucele jam estas senditaj Londonon por lerni kelkaj junaj tibetoj.

El "Vjestmik Znanija" (Heroldo de Scio) trad. Koblov (3805) n-o 2 — 1925

Novaperinta "sanktulo"

En la gubernia juĝejo de Ĵitomir estas komencita proceso de sektanoj: Cimbaluk, mortiginta kvar siajn infanojn, pro religia fanatikeco kaj la sekta ĉefo Kalamarĉuk — morala inspirinto de la mortigo.

Dum la juĝesploro evidentiĝis, ke la sekto, kies anoj estas juĝataj, konsideras kiel "peko" havi infanojn.

Sektanoj nomas la infanojn "ruĝaj drakoj" kaj vidas je ili estontajn komunistojn.

Al membroj de ĉi sekto malpermesata estas havi infanojn. Cimbaluk, aliĝante sekton, pri ĝi nenion sciis. Poste, inspirita de Kalamarĉuk, li mortigis siajn infanojn.

Kalamarĉuk nomas sin "Dio" kaj diras, ke li sian teruran dian juĝadon okazigos en vilaĝa Kmitovo de Ĵitomira distrikto, kie ekzistas lia propra monto Sinajo.

Trad. Koblov (3805) el "Pravda Vestoka" (Vero de Oriento), n-o 50, — 3. marto 1925.

Formortanta popolo

Scienca ekspedicio, prezidata de fama orientalisto M. S. Polakov, ekveturinta el Taŝkent al la montoj de Uratjubina regiono etnograficele, trans la montaj traireblaĵoj Oburdan, Du-Bursa kaj Ĥok, atingis preskaŭ tute neesploritan, malgrandan montan landon Jagnob.

Perdiĝinta en la montoj de Tjan-Ŝemja montoĉeno, ĉi-lando estas tute izolita de la tuta mondo kaj nur dum kelkaj monatoj de jaro oni povas kun ĝi interkomunikiĝi, trarampante laŭ mallarĝaj vojetoj pere de lokaj montaj ĉevaloj. Kaŭze de tio la loĝantaro de la lando — jagnoboj — preskaŭ senŝanĝe konservis sian malnovan moraron kaj lingvon.

Tuta popolo konsistas el nur ĉirkaŭ 800 personoj, kalkulante ankaŭ la virinojn kaj infanojn, kaj estas mizera restaĵo de iam granda popolo, forpelita al la montoj de siaj pli militemaj kaj fortaj malamikoj kaj lasita je volo de sorto. Ĉi tien ne venis eĉ la plej primitivaj specoj de kulturo. Ĉi tie oni nenion scias pri leda piedvesto, oni ne havas ian ajn konjekton pri sapo, kaj eĉ ordinaraj en malalte kuŝantaj partoj de Uzbekistan kaj Taĝikistan duradaj indiĝenaj "aroba"-oj (veturiloj) prezentiĝas al jagnobanoj kiel "fremdlandaj maŝinoj".

Dum dusemajna ĉeestado en Jagnob la ekspedicio kolektis amason da treege altvaloraj jagnobaj tekstoj: fabeloj, versoj, enigmoj, unue enskribitaj.

Ĝi kaj ankaŭ restaĵoj de tranĉitaj, lignaj kolonoj tre antikvaj, montras, ke iam ĉi tiu popolo havis pli altan kulturon.

Ĉiuj skribaĵoj, specimenoj de ligna piedvesto kaj de mastrumaj iloj estas de ekspedicio alveturigitaj Taŝkenton kaj nun elmetiĝas en Mez-Azia muzeo.

Tradukis K. Koblov (3805), Taŝkent. El "Krasnaja Niva" (Ruĝa Grenkampo), N. 7 — 15. 2. 25.

Nova ciklo pri Sovetio

Laŭ peto de diversnaciaj k-doj la aŭtorino aldonas al la ciklo, kies lasta skizo aperis en n-o 21, ankoraŭ tiun ĉi ĉapitron. Red.

Popolsaniga agado

Se ekzistas atingaĵoj en Sovetio vere admirindaj, — do ili estas en sfero de popolsaniga laboro — precipe en tiu de laborista medicino. Ĝi disponas la plej bonajn malsanulejojn, ambulancojn, klinikojn, dispanserojn, rentgenajn kaj fizikajn kabinetojn, kie laboras la plej famaj profesoroj kaj kuracistoj. Ĉiujn formojn de kuracado la laboristoj, oficistoj, senlaboruloj, invalidoj kaj iliaj familioj ricevas tute senpage. Nur en Kieva gubernio la nombro de asekuritoj en pasinta jaro atingis 180 000 homojn kaj la sumo de diversaj subvencioj pro perdo de laborkapablo, invalideco, senlaboreco atingis 6 000 000 rublojn. Se ni komparas tiun nombron de asekuritoj kun tiu de antaŭoktobra revolucio, kiu en Kievo atingis nur 5 000 homojn kaj se ni konsideras, ke la mono, pagita al laboristaro en okazo de provizora perdo de laborkapableco, neniam atingis pli ol 1/2 de salajro kaj estis plejparte dekalkulata de la laboristsalajro mem, do ni devos konfesi, ke la progreso eĉ en niaj pli ol mizeraj materialaj cirkonstancoj estas senduba.

Atentinda estas precipe tiu flanko de laborista medicino, kiu ne nur kuracas la malsaniĝintojn, sed penas evitigi la malsanojn. Ĉiujare kreskas la nombro kaj pliboniĝas la kvalito de multenombraj sanatorioj kaj ripozdomoj, kie tute senpage laboristoj kaj oficistoj fortigas sian sanon, restarigas elspezitajn fortojn kaj evitigas minacantajn malsanajn, aŭ liberiĝas de jam ekzistantaj.

La senkomparaj rusaj kurortoj[1]) (krimeaj, kaŭkazaj) plene monopolizitaj antaŭe de burĝaro, kaj pri kiuj laboristaro eĉ ne kuraĝis revi, nun estas en ilia plena dispono. La caraj palacoj en Jalta kaj Livadia (somera cara rezidejo krimea), la luksegaj vilaoj kaŭkazaj kaj krimeaj vidas nun tute nekutiman publikon. Anstataŭ princaj moŝtoj ilin plenigas ordinaraj stablo-laboristoj, kiuj ofte unuafoje dum sia vivo ĝuas ripozon. La plej perfektaj sanatorioj en ĉiuj kuraclokoj apartenas al kurorta administrantaro, kiu prizorgas la kurortan mastrumadon kaj ankaŭ distribuas la malsanulojn. Sed ni prefere paroligu la ciferojn, kiuj plej elokvente ilustros la staton de porsaniga laboro. Bedaŭrinde mi ne posedas nun la ciferojn en tutsovetia skalo, sed eĉ tiuj en limoj de unu Kievo estas sufiĉaj por juĝi la ĝeneralan staton. Dum la lasta somera periodo funkciis 65 ripozdomoj kaj du tuberkulozaj sanatorioj, krom kurortaj, kiuj entute tralasis 12 557 homojn, je 40 % pli ol oni supozis. Estas interese noti, ke en jaro 1922 estis senditaj nur 200 homoj, kaj en jaro 23: 3600. El tiu ĝenerala kvanto 80,5 % falas je urbo kaj nur 19,5 % je regionoj. Kian procenton do okupis laboristoj? Ĝi estas diversa en apartaj sanigejoj: en regnaj ripozdomoj 58,3 procentoj, en sindikataj ripozdomoj 70—100 procentoj kaj plenaj 100 procentoj en ripozdomoj de laborist-junuloj. En lokaj sanatorioj laboristoj okupis 74 procentojn kaj en kurortoj 69 procentojn. La meza procentkvoto tiamaniere estas 64,72 procentoj. La restintaj lokoj estis dividitaj inter kamparanoj kaj oficistoj. Kompare kun ĉiuj sindikatmembroj bezonintaj kuracon aŭ ripozon, la procentoj de kontentigo estas 65,5 procentoj por kurortoj kaj 28 procentoj en lokaj sanatorioj. La meza procento de kontentigo estas 33,5 procentoj; ne kalkulante la transportlaboristaron, kiu havas siajn proprajn asekurkasojn. La kamaradojn certe interesos en kia stato troviĝas tiuj diversaj kuraclokoj. Pri tio plej bone pruvas la entuziasmaj rezolucioj de laboristoj, kiuj revenas al stablo kaj martelo ripozintaj kun freŝaj fortoj kaj refortigitaj nervoj. Tiel mi havis okazon juĝi ankaŭ laŭ personaj impresoj. Mi estis en tri diversaj kuraclokoj: arbara ripozdomo, Odessalinsana kurorto kaj Eŭpatorio (Krimeo). Ĉiuj regnaj kaj sindikataj sanatorioj okupas la plej bonajn konstruaĵojn, disponas la plej famajn specialistojn, profesorojn.

La malsanuloj ĝuas ĉiuspecan komforton. Ili kuŝas tutan tagon en arbaro aŭ ĝardeno; tiuj al kiuj estas malpermesate marŝadi, estas portataj aŭ veturigataj banejon, sablobordon. Du- aŭ trifoje dum semajno estas invitata speciala muzikistaro por plezurigi la malsanulojn per bonegaj koncertoj. Se ni al tio aldonos bonegan nutraĵon (kvinfoje dum la tago) ravigan klimaton kaj ĉirkaŭaĵon — kaj sanatorian reĝimon, do ni komprenos kial la plejmulto revenas hejmen preskaŭ nerekonebla.

Kaj efektive: neniu sfero de Soveta agado estas renkontata kun tiom da simpatio kaj kontentigo kiel la laboro de socia asekurado. Tiaj rezultoj estis atingeblaj nur tial ke unue la procentoj de socia asekurado pagataj de ĉiuj entreprenoj estas tre grandaj. (La plej grandan parton pagas certe la regnaj organizaĵoj). Kaj due ĉar la zorgon pri kurorta sezono prenas je si ne unu organizaĵo ekz. labor. medicino, sed ĉiuj entreprenoj kaj sindikatoj. Ĉiu el ili dum la tuta jaro zorgas pri la venonta somera sezono; kolektas specialan fondon. Tiun jaron oni speciale zorgis por sendi kurorton kamparanojn, por kiuj estas destinita la estinta cara palaco en Livadia kaj ankaŭ la palacoj de sekvantaro.

Ĉiuj ĉi atingaĵoj de Soveta reĝimo rilate la laboristaron eble de abstrakta vidpunkto ne estas treege grandaj. Multaj estas ankoraŭ la mankaĵoj kaj la plej grandaj — estas tio, ke la nombro de malsanuloj estas multe pli granda ol oni povas kontentigi.

Sed se ni analizas ilin en lumo de nia senkompare mizera situacio, ne ankoraŭ restarigita mastrumado kaj teruraj heredaĵoj de milito kaj revolucio; ni ne povos ne konfesi, ke ili tamen ne estas malgravaj. *Ida Lisiĉnik.*

[1]) La vorto "kurorto" aplikata en ĉi-artikolo, ne plene identas kun "kuracloko" (laŭvorta signifo), ĉar la loko estas ĉi-sence ne difinita nur speciale por kuraci malsanulojn, sed ankaŭ por refreŝigi la feriulojn. Krome ĝin karakterizas favora eksterurba situo kun bonega klimato. *Red.*

DISKUTEJO

La jara libertempo de la Sat-anoj

En diversaj landoj la gelaboristoj estas luktantaj por plilongdaŭra aŭ malplilongdaŭra libertempo. Ĉi tie mi ne volas skribi ion pri tio, kial ne ĉiuj gelaboristoj povas preni libertempon, ankaŭ ne pri tio ke ĝi estas tro malsufiĉa por daŭro sed mi nur volus montri eble por unu aŭ alia tute interesan proponon praktikindan. Ĝi ankaŭ estas unu vojo por fariĝi perfekta sennaciulo kaj esperantisto. Mi opinias ke estas tute necese, ke tiuj kiuj en sia urbo aŭ distrikto ne ofte havas okazon por paroli esperante kun eksterlandanoj (se por ili estas eble dum ilia libertempo) kelke da tempo restadu eksterlande. Ekzemple: Mi loĝas en Germanio proksime de la landlimo de Ĉekoslovakio. Sekve mi interkonsentus kun ĉeka Sat-ano por viziti lin en ĉi tiu somero eble dum unu semajno, dum kiu li ankaŭ havas libertempon, kaj poste aŭ en la venonta somero li venos al mi aŭ returne. Ĉiuj povas fari tiel kun najbarlandanoj. Mi kredas, ke tiaj lecionoj estas la plej bonaj por fariĝi perfektulo restante en lando kie ĉiu interparolado estas farata nur esperantlingve, ĉar oni ne scias la patran lingvon de la alia. Tiel oni ankaŭ konatiĝos kun la vivkondiĉoj, kutimoj kaj originalaĵoj de gelaboristoj de la koncernaj landoj kaj fariĝos bona sennaciulo kaj esperantisto. Ĉi tiu agado estas ankaŭ bona varbado praktika por sennaciismo.

Kelkaj Sat-anoj diros: Ni ja havas en ĉiu jaro nian kongreson internacian (pli bone sennacian), kaj dum ĉi tiu okazo oni ja povas restadi inter la alilandaj Sat-anoj sufiĉe da tempo kaj povas interparoli bone.

Tamen bedaŭrinde ne ĉiuj ĉeestos la kongreson diverskaŭze. Ankaŭ la kongreso ja ne estas rimedo por plibonigi sian scion pri la lingvo, male, la kongreso estas pli serioza afero.

La plej granda kontraŭaĵo al mia propono estas la mondemando. Sed por tiuj Sat-anoj kiuj loĝas ne tro malproksime de la landlimo kaj por unuopaj aliaj la propono estas realigebla. Ĉiuj, kiuj konsentas pri tio kaj ĉe kiuj oni povas restadi kelkajn tagojn, ja povas publikigi sian adreson en "Sen." inter la rubriko "korespondado" por ke la vojaĝemaj Sat-anoj povu intertrakti letere pri kostoj kaj tempo. *Hertel, 3957.*

KRONIKO

Britio

La ĉiujara kunveno de Brita Ligo de Esp. Socialistoj okazos 11. aprilo. Prepariĝas nova manifesto por la subskribo de laboristestroj. Esperanta parolado aŭdiĝos la 1. majo en la granda Londona Demonstracio. Ĉiusemajne ankoraŭ aperas lecionoj pri esp. en "La Poŝto" (oficiala poŝtsindikata ĵurnalo) kaj "La Fervoja Revuo" ("Railway Review" oficiala fervojistsindikata ĵurnalo). Estos eldonata angle verkita de M. Starr "Laboristo rigardas Historion"-skizo de brita socia historio de laborista vidpunkto. Antaŭaj eldonoj je 20000 ekz. jam elvendiĝis. La revizio de la esp. traduko de "Ekonomia Geografio" progresas.

Ĉe la Deptford a (Londono) oficejo de la Nacia Movado de Komitatoj Senlaborulaj, fondiĝis rondo lab. por lerni Esp-on. 12 k-doj partoprenas, kaj gvidas k-do A. J. Ramsey. Bedaŭrinde, la plejmulto el ili, estas senlabora kaj ni dankeme akceptus subtenon per donacoj da Esp-aĵoj, ktp., por ekzercmaterialo.

Ankaŭ ni ŝatus interrilati kun simila organizaĵo eksterlanda (se tia ekzistas).

Adreso por korespondado, K-do *A. J. Ramsey*, 25, Ludwick Road, New Cross, S. E. 14. London, Anglio.

Sovet-Unio

Ivanovo-Vosnesensk. 7. marto okazis en lab. klubo "Iskra" lekcio de kuracisto Lebedev. k. instr. Stefan kun ekspozicio de esp. liter. Paroladon faris urbon traveturanta kaj laŭ gazeta anonco klubon veninta k-do Martirov-Krepusko. Organiziĝis grupo da gelernantoj de la lingvo. *Esperkor.*

En Irkutsk lokaj esp. faris spektaklon kun koncerto, kiuj havis tre grandan sukceson. Nun tie ĉi eĉ duonburĝoj ne riskas moki nian lingvon. En aprilo venos jam oka jaro de ekzisto de esper. organizaĵo en Irkutsk. Ni intencas ripeti la feston spektakle kaj koncerte. Krome ni intencas aranĝi propagandan publikan "Juĝon pri Esp.". Nun nia urbo havas 14 oficialajn Satanojn. Estas ricevataj 21 numeroj de "Senn." La movado pli kaj pli kreskas. Estas multaj izoluloj. Instruistoj en ŝtataj lernejoj tre interesiĝas pri esp.

Dum 7 jaroj niaj kursoj instruis ĉirkaŭ 1000 kursanojn. Antaŭ unu monato mi faris raporton pri esenco de E. al ĝenerala tuturba kunveno de lokaj paŝtistoj, kiuj favore akceptas nian lingvon. *Maksim Krjukov.*

Neŭtrala movado

En urbo Magdeburg, kie ĉi-jare okazos la Germana Esperanto-Kongreso (burĝa) de GEA, estas instruataj en esp. pli ol 1000 popollernejaj infanoj.

Grandparte per esperantista kapitalo estas fondita en Ĝenevo (Svisio) Societo por disaŭdigo "Radio-Genève".

En Wien, la urbo de nia Va, anonciĝis pli ol 2500 metio-gelernantoj por esp.-kursoj.

Grandan atenton trovas esp. lasttempe en policaj rondoj (kompreneble "neŭtralaj"!). La Leipziga polica grupo enhavas 130 p. En Budapest la Horti-gvardio fervore okupas sin pri esp.

La sindikatoj kaj Esperanto

Dimanĉe la 1. marto 1925, okazis en Wien ĝenerala kunveno de la libera sindikata ligo, sekcio de la ŝipistoj. Post fintrakto de la tagordo, k-do *Jos. Slezak* parolis pri esp-o kaj la okazonta Va SAT-kongreso en Wien. La rezolucio, de li proponita, trovis unuaniman akcepton. La prezidanto de la sekcio k-do Wagner, pledis per plej varmaj vortoj por Esp-o kaj por la rezolucio. Komenciĝis bone vizitata kurso por ŝipistoj.

REZOLUCIO

La ĝenerala kunveno de la libera sindikata ligo, sekcio de la ŝipistoj, de 1. marto 1925, apelacias al la ligestraro, dediĉi al la esperantista movado en la al la ligo aliĝintaj sekcioj la plej grandan atenton kaj ĉiuokaze la movadon laŭforte subteni.

La ĝenerala kunveno deziras oficialan reprezentanton de la ligo je la Va kongreso de proletariaj esperantistoj dum aŭgusto 1925 en Wien.

Ni atentigas pri la sukcesa oficiala apliko de Esperanto flanke de la "Internacia Transportlaborista Federacio", kaj ni esperas, ke la ligestraro ne subtaksos la necesecon de la proletaria esperanto-movado.

Unua laborista olimpiado Frankfurt a. M.

24.—28. Julio 25

ALVOKO

La diversaj olimpi-komisionoj jam funkcias. Ili kalkulas pli ol 250000 partoprenontojn (anoncitaj ĝis unua de marto 87000 aktivaj konkurantoj) el ĉiuj anguloj de l'terglobo.

La ĉi tiea Laborista Esperanto-Ligo bezonas urĝe sciigojn, precize kiom da eksterlandaj sportuloj vizitos la olimpion?

Ĉiu eksterlanda kamarado venonta al la olimpio 24.—28. julio Frankfurton sendu tuj sian aliĝon por ordigi niajn entreprenojn. Faciliĝas la frankfurta restado en esperanta rondo nur por tiuj kiuj anoncis sin ankaŭ ĉe ni ĝis la unua de junio 25.

Krome ni petas ĉiujn eksterlandajn olimpianojn esperantistajn tuj sciigi sian alvenon al oficiala olimpi-oficejo, tio estas: *Geschäftsstelle der Olympia in Frankfurt a. Main, Allerheiligenstr. 51.* La ĉi tieaj komisionoj preskaŭ senescepte taksas nian movadon kiel ne sufiĉe grava, ĉar la funkciuloj de la sportmovado konsideras nian laboron nur kiel bonega propagand-instigo por Esperanto, kaj vole nevole ni jam devas konfesi ke ili pravas, ĉar vi eksterlandanoj faris nenion ĝis nun por forviŝi ĉi riproĉon gravan. Se vi mem ne interesiĝas pri sporto aŭ spektakloj, vi estas esperantisto kaj tio trudas al vi la devon interesi vialandajn instituciojn pri rolo kiun ludos Esp. dum ĉi olimpio. Jam depost multaj jaroj akceptis la "Unio internacia por fizika eduko" (2a kongreso) Esp-on kiel sian internacian korespondlingvon kaj decidis praktike uzi ĝin dum la unua laborista olimpiado en Frankfurt am Main.

Membroj el la Frankfurta grupo oficiale dejoras en la loĝeja, trafika, kaj akceptkomisionoj. Sed la laboro de tiuj k-doj estas treege malfaciligata pro la kaŭzoj aluditaj, ĉar la eksterlanda korespondlingvo estas, strange, germanlingva el la eksterlando.

Klopodu okupi la olimpiadkomitatojn per demandoj esperantlingve skribitaj, plue postulu dum la olimpio mem ĉiuloke esperantlingvan interpretiston, via olimpi-lingvo estu nepre esp., ke ni pruvu do la gravecon de esp. al la skeptikuloj.

Ĉu vi volas kunhelpi? Certe jes!

Internacia Esperanto Sportularo Laborista

Adolf Wendt

L.E.A. – Loka grupo Ffm. Olympia-Esperanto-Fako – Karl Naber.

Leteradreso: Karl Naber, Eckenheimerlandstrasse 97, Frankfurt am Main (Germanio).

Atentigo

La ekzamen-komisiono por *Saksa Luzacio* aranĝos *Esperanto-ekzamenojn* 17an de Majo je $8^3/_4$ antaŭtagmeze en "Edelweiß" en Neugersdorf. La subskribinto petas pri baldaŭa avizo (allas-peto kaj biografio [esperante kaj germane] kun cito de naskiĝtago kaj loko, profesio kaj daŭra restadejo, sur apartaj folioj en dokument-formato). Aspirantoj, kiuj ne ricevos apartan sciigon, estos allasitaj.

Prof. D-ro Göhl, prezidanto, Neugersdorf i. S.

ALIĜU LA V. KONGRESON!

LINGVAJ STUDOJ

Jen kion skribas al mi Krasovskij el urbo Ufa: Mi konsentas vian opinion pri lingvaj bezonoj de proletaro, kies vidpunkto rilate al lingvaj demandoj ne tute koincidas kun kompetentaj konsiloj de scienculoj. Por niaj SAT-eldonoj mankas finkreita terminaro kaj troas obeo al fundamentismo. Pli malpli frue oni devas organizi apartan Lingvan Komitaton ĉe SAT, kiu zorgus pri laŭcela evoluigo de la lingvo kaj ĝeneraligus privatajn proponojn kaj spertojn de l' disuloj.

Kunlaborata de l' kompetentaj lingvistoj, kiujn oni povas trovi inter pli progresemaj Lingvokomitatanoj, nia komitato per siaj decidoj eĉ ne devigaj, sed verŝajne obeotaj pro proletara disciplinemo, povos solvi multajn lingvajn demandojn ĝis nun diskutatajn. "Lingvaj studoj" regule kaj poiome kolektu materialon por sekvonta kompetenta lernolibro kaj vortaro, kies eldono estos senduba tasko de l' komitato.

Ŝajnas, ke Krasovskij estas prava. Ĉu ne? Novo proksimiĝas. Nia lingvo devas esti preta por dece renkonti kaj servi ĝin. Ĝi devas esti perfekta kaj konforma al novaj pli kaj pli intensiĝantaj vivkondiĉoj, kiuj adas sennaciiĝi k. tutmondiĝi. Ni kolektu la materialon. Tamen "Sennaciulo" ne povas dediĉi multe da loko por speciale lingvaj temoj. Tial viaj artikoloj ne devas esti longaj kaj teoriaj.

Ili estu precipe proponoj. La pure teoriajn mi transsendos al nia Aldono Scienca.

Farante viajn proponojn vi neniam forgesu, ke lingvo nia ne estas artefarita, sed nur simpligita ĝis logikaj preskaŭ limoj naturlingvo. Neniam forgesu, ke lingvo nia estas nur la daŭrigo de naturlingvoj en Novon kaj ke tial ĝi ne devas rompi historian ligon kun Malnovo. Neniam forgesu, ke lingvo nia devas servi ne sole por tiel nomataj grandaj kulturaj popoloj, sed por ĉiuj terglobanoj. Tial proponoj viaj ne estu sagacaj elpensoj kaj rompoj de fundamento. Ili ne estu artifikoj kaj ne kreu esceptojn en gramatiko (legu mian artikolon en julia n-o de Scienca Aldono). Antaŭ ĉio atentu disvolvon de interna tekniko en nia lingvo, kiu ĝis nun estas apenaŭ tuŝita kaj kiu tenas en si neelĉerpeblon de kombinoj kaj eltrovoj. Oni diras, ke ŝakludo (32 figuroj kombinataj sur 64 kvadratoj) disponas kelkmiliardojn da kombinoj. Kiom pli da kombinoj kaj eltrovoj devas liveri nia lingvo, kiu disponas senbaran kombinadon el multmiloj da vortoj kaj vortetoj!

En sekvanta artikolo mi povos montri, kiamaniere oni povas ekzemple solvi malfacilan problemon pri perfektigo de genitivo sen rompi gramatikajn regulojn kaj fundamentojn.

Estas ricevitaj de mi proponoj kaj artikoloj de Krasovskij (Ufa), Crooke (London), Ĥrebtovskij (Irkutsk). Notinda fakto estas, ke ĉiuj ĉi proponoj precipe rilatas al genitivo, kiu en Esperanto montriĝas same konfuziga kiel en aliaj naturlingvoj. Nian laboron partoprenu ne sole eŭropanoj. Japanoj, ĉinoj, hindoj, negroj, turkoj, armenoj kie vi estas? Krasovskij ne rifuzos sendi por nia fako liston da terminoj kaj urĝe bezonaj novaj vortoj proponataj de li, atentante, ke francaj kaj anglaj vortoj ne estas nepre internaciaj.

Maksim Krjukov.

Pri genitivo

Ĉiuj plendoj pri lingvaj malhelpoj kaj konfuzoj rilatas plej parte al genitivo. Ni esploru la demandon kaj, sumiginte ĉiujn ricevitajn proponojn kaj propran sperton, provu elĉerpi kaj solvi ĝin. Genitivo (de-kazo) en Esperanto estas vortrilato kreata per helpo de vortetoj *de, da* kaj finiĝo *es* en la vortoj: *ies* (de iu), *kies* (de kiu), *ties* (de tiu), *ĉies* (de ĉiu), *nenies* (de neniu). La finiĝo *es* kreas veran genitivon en ĉiuj fleksiaj indo-eŭropaj lingvoj (*os — es — s* en fonetikaj varioj). Sed esperantistoj uzas ĝin nur en supre cititaj 5 vortoj kaj por ĉiuj aliaj okazoj ili havas speciale memstarajn vortetojn *de* kaj *da*, kies nesufiĉo naskas diversajn konfuzojn.

Atente esplorante genitivon en Esperanto ni trovas jenajn 6 kategoriojn da ĝi.

1. Genitivo de aparteno *(rabo de burĝo)*, t. e. burĝo rabis, *iro de bovo,* t. e. bovo iras, *kruĉo de vino).*
2. Genitivo de kvanto *(kruĉo da vino).*
3. Genitivo de direkto *(iri de domo).*
4. Genitivo de akuzo *(rabo de burĝo,* t. e. oni rabis burĝon),
5. Genitivo de ago *(rabita de burĝo).*
6. Genitivo de materialo *(kovrita de lako,* t. e. lake kovrita de isto per peniko).

Por ĉiuj ĉi 6 kategorioj Esp. uzas nur du vortetojn: *de* kaj *da.* Jen estas kaŭzo de la plendoj.

Ekzistas multaj proponoj por precizigi ĉi kategoriojn.

Oni proponas por *genitivo de aparteno* uzi tute novan ne havantan memstaran signifon vorteton di. Krassovskij el Ufa proponas malnovan *da* por esprimi *genitivon de ago.* Crooke el London proponas en *genitivo de materialo* uzi vorteton *je* anstataŭ *de.* Ĥrebtovskij opinias tute akuzativigi genitivon de akuzo (diri *rabo burĝon* anstataŭ *rabo de burĝo).* Poeto Miĥalskij en ĉi genitivo uzas *den* anstataŭ *de (rabo den burĝo)*. . .

Kropotkin pri rusa revolucio[1])

La sekvanta letero al britaj laboristoj estis sendita de la fama revoluciulo P. Kropotkin, duonjaron antaŭ lia morto, per Miss Margaret Bonfield, membro de la Brita Laborista Delegitaro. Ŝi vizitis lin en Dmitrov (apud Moskvo), kie li pasigis sian lastan vivperiodon.

Certe interesos la legantaron de "S." ekscii la opinion de unu el la plej grandaj revoluciuloj de la mondo pri la nun okazanta granda, eble ankaŭ unu el la plej grandaj sociaj eksperimentoj de la mondo. Malgraŭ, ke la letero estas verkita antaŭ N.E.P. — ĝi tamen neniom perdis en sia aktualeco, nek en sia intereso kaj instruivo.

Oni min demandas, — ĉu mi havas ion por skribi al la laboristoj de okcidento? Nature, oni povas multon rakonti pri la nuntempaj okazaĵoj en Rusio kaj multon lerni el ili. La letero povus esti longa. Sed mi indiku nur kelkajn ĉefajn punktojn.

Antaŭ ĉio la laboristaro de la civilizita mondo kaj ĝiaj amikoj el aliaj klasoj devus konvinki siajn registarojn tute forlasi la ideon pri armita interveno en la aferojn de Rusio — ĉu malkaŝa, aŭ maskita, ĉu milita, aŭ en la formo de subvencioj al diversaj popoloj.

Rusio nun travivas revolucion de la sama profundeco kaj de la sama signifo, kiel la brita popolo travivis en 1639—1648 kaj Francio en 1789—1794; kaj ĉiu popolo devus rifuzi ludi la hontindan rolon, kiun ludis Granda Britio, Prusio, Aŭstrio kaj Rusio dum la franca revolucio.

Plie, oni devas konsideri, ke la Rusa Revolucio — dum ĝi provas konstrui socion, kie la tuta produkto de la komunaj penoj de Laboro, Teknika Lerto kaj Scienca Kono apartenus ekskludе al la socio mem, — ne estas simpla hazardo en la batalo de diversaj partioj. Ĝi prezentas ion, kio estis preparata de preskaŭ centjara propagando de komunistoj kaj socialistoj, depost la tempoj de Robert Owen, Saint-Simon kaj Fourier; kaj kvankam la provo establi la novan socion per rimedoj de la diktatoreco de unu partio estas evidente kondamnita al malsukceso, tamen oni devas rekoni, ke la Revolucio jam enkondukis en nia ĉiutaga vivo novajn konceptojn pri la rajtoj de Laboro, pri ĝia vera pozicio en la socio kaj pri la devoj de ĉiu civitano, — la konceptojn kiuj restos.

* * *

Ĉiuj kune, ne nur la laboristoj, sed ĉiuj, progresivaj elementoj de la civilizitaj popoloj devas haltigi la subtenon ĝis nun donatan al la kontraŭuloj de la Revolucio. Ne pro tio, ke ne ekzistas al kio opozi en la metodoj de la bolŝevika registaro. Tute ne! Sed ĉar ĉiu armita interveno de fremda potenco necese rezultigas la plifortiĝon de la diktatoraj tendencoj de la regantoj kaj paralizas la penojn de tiuj rusianoj, kiuj estas pretaj helpi al Rusio, sendepende de la registaro, en la rekonstruo de la vivo sur novaj principoj.

La malbono, denature propra al partia diktatoreco, tiamaniere jam pligrandiĝis pro la militaj kondiĉoj, sub kiuj ĉi-partio sin tenis. La milita stato estis ekskuzo por plifortigi la diktatorajn metodojn de la partio, samkiel ĝian tendencon centralizi ĉiun detalon de vivo en la manojn de la registaro, kun la rezulto, ke preskaŭ ĉiuj branĉoj de la ordinara popolaktiveco estis kondukitaj al plena stagno. La naturaj malbonaĵoj de ŝtata komunismo tiamaniere pligrandiĝis dekoble sub la ekskuzo, ke ĉiuj malfeliĉoj de nia vivo estas ŝuldataj al la interveno de eksterlandanoj.

Krome, mi devas ankaŭ noti, ke milita intervenо de la aliancanoj, se ĝi daŭros, certe malvolvos en Rusio maldolĉan senton kontraŭ la okcidentaj popoloj kaj tiu estos certatage utiluzita de ĝiaj malamikoj en eventualaj konfliktoj. Tia maldolĉeco jam estas kreskanta.

Malfonge, estas ĝusta momento por la okcident-eŭropaj popoloj komenci rektajn interrilatojn kun la rusa popolo. Kaj en tiu direkto vi — la laboristaj klasoj kaj la progresintaj partoj de ĉiuj popoloj — devas diri vian vorton. Ankoraŭ kelkaj vortoj pri ĝenerala problemo. Renovigo de interrilatoj de eŭropa kaj amerika nacioj kun Rusio certe ne devas signifi la allason de supereneco de la rusa nacio super tiuj naciecoj, el kiuj la imperio de la rusaj caroj estis komponita. (Finota)

---

1) Kvankam estas en tiu skribaĵo asertoj, kiujn ni povus konsideri kiel "disputpunktoj", kiujn la rezolucioj de niaj kongresoj malpermesas, ni tamen opinias, ke ĉiu SAT-ano povos profiti je la kono de la penso de Kropotkin pri la Rusa Revolucio.

La sinteno de la verkinto, rilate la mondmiliton pruvis, ke li, kiel ĉiu homo, estis ankaŭ erarema. Sed neniu povas dubi pri lia sincereco kaj honesteco, kaj sekve ne ŝati lian opinion. Sincera kritikado de homo kiel Kropotkin, eĉ se ĝi estas erara en kelkaj punktoj, estas pli atentinda ol flataj paroloj de multiuj. Tial ni opinias, ke eĉ reprezentantoj de la tendenco ĉi tie kritikata estos tre interesataj pri la diroj de la mondfama revoluciulo. E. L.

Antaŭ ĉio ni sciu, ke ĉiuj naturaj lingvoj havas samajn malklarojn en genitivo kaj ke naturlingvo ne devas esti nepra modelo por nia pli perfekta lingvo. Tamen ni ne devas forgesi, ke troa precizigo povas liveri grandan malutilon en lingvo, ĉar ĝi malliberigas kaj katenigas uzadon de vortoj. Tiel diris Zamenhof mem en unu el siaj respondoj. Do ni ne rapidu krei novajn precizigilojn *(di, da)*. Por eviti malklarojn ni povas uzi internajn rimedojn de E. *Ne forgesu irilojn sopirante flugilojn,* ĉar iriloj en nia lingvo estas sufiĉe potencaj.

Jene ni povas solvi la problemon pri genitivo.

1. En genitivo de direkto por precizigo anstataŭ simpla *de* uzu kunmetaĵon *deapud (de + apud): iro deapud bovo.*

2. En genitivo de akuzo anstataŭ *de* uzu la kunmetaĵon *den (de + n): rabo den burĝo,* t. e. kiam burĝo estas rabita (Miĥalskij).

3. Genitivon de materialo oni povas tute adverbigi. La materialon oni povas uzi tie ĉi en *e-formo: brike masonita domo, peĉe kovrita muro, sable kovrita placo* anstataŭ *domo masonita de brikoj, muro kovrita de peĉo, placo kovrita de sablo (per homoj aŭ per vento).*

4. En okazoj de frazoj kun multaj de *(domo de filo de patro de pastro de urbo Irkutsk)* uzu elementan solvon de l'demando, montritan en n-o 20 de "Sennaciulo" en punkto 6 de lingvaj respondoj.

Krome ni povas eĉ ĝeneraligi genitivan finiĝon *-es* el vortoj *ies, kies.* Ni povas diri *patres, domes, lingves* anstataŭ *de patro, de domo, de lingvo.* *Maksim Krjukov.*

RECENZEJO

Gazetoj

Esperanto Hejme, *Kazanj,* n-oj 1—6. Redaktoro k-do *M. Lidin.* Eldoniĝas de okt. 1924.

Jen la unua gazeto-lernolibro en la mondo, kiu en originala, vere tre lerta maniero lernigas al novuloj esperanton, ĉiam denove vekante kaj instigante la intereson de la lernantoj per aktualaĵoj el tutmondo gazetmaniere prezentataj alterne kun la instrua enhavo! Tiu metodo certe agrabligas al niaj sovetiaj esp. lernantoj la studadon. Ili ne facile perdos la emon, daŭrigi la lernadon, ĉar ĉiam la ŝtofo prezentas ion novan kio allogas, interesas. Ni konfesas, ke ni ankoraŭ ne trovis lernilon, kies lernŝtofo tiom estus adaptita al proletmensoj. Samtempe la frazoj kaj tekstoj kun eduka, agiteca, revoluciiga enhavo servas al unueca alta ideo. Ankaŭ por SAT kaj "Sennaciulo" estas reklamite en ĉiu numero, kaj la studanto do tuj kutimiĝas al la platformo de nia movado kaj kune kun la multflanka lernilo eksentos sin hejme en nia rondo.

Stile kaj lingve la kajeroj estas redaktitaj senriproĉe. — Ni ne timas pro la fruktoj certe devenantaj el tiu gazetlernilo! *N. B.*

Represis art. el S.: *A Világ,* Targu-Mureŝ, 11. marto, Kulturo aŭ malhonto (S. 14). *L'Internationale de l'Enseignement,* Paris, jan.-febr., Infanlaboro en Ĉinio (S. 1.)

Notojn, artikolojn ktp. pri SAT enhavis: *Inprekorr,* Wien, n-o 10, 7. marto (pri esp. id. konferenco), *Le Semeur de Norm.,* Caën, 11. marto (bonega art. pri SAT), *Monthly Report,* Nat. Amalg. Furnishing Trades Ass., marto, (same, de M. Starr), *L'Humanité,* Nimes, 2., 8. 10., 24. 11. 24., 13. 2. 25 (div. notoj k. represoj sen mencio de S.), *Le Progrès,* Lyon, 15. 10. 24 (pri SAT).

Svenska Arbetar-Esperantisten, marto, bone agitas por SAT per multaj artikoloj kaj notetoj.

KORESPONDEJO

Dr., Vjatka. La tradukon ni permesas. *Eld.*

1334. Atentu decidon de l' 4a kongr. pri lingvo de niaj organoj!

1180. Okaze ni uzos, ĉu en "Lernanto", ĉu en "Legolibro".

3805. Viaj sendaĵoj uzeblaj. Sed skribu nur *unuflanke* la manuskriptojn, evitigante al ni la nenecesan kopilaboron!

3931. La libron ni sendos post pago. Ne tro urĝigu la represon de via art. Ni ricevis troon pri la sama temo! Ĉi aperos kiam spaco permesos. *N. B.*

1574, 264, 659, 1762, 2921, 630, 994. Viaj art. aperos en venontaj numeroj.

Sennacieca Asocio Tutmonda

Asocia Sidejo: 23 Rue Boyer, Paris-XXe
Adm. Sekretariejo: Lerchner, Colmstrasse 1, Leipzig-Stötteritz — poŝtĉeka n-ro 6835

OFICIALA INFORMILO

Celo: *Utiligi praktike la internacian lingvon Esperanto, por la klasaj celoj de la laboristaro tutmonda (vidi la Statuton).*

La kostoj por presado, papero, fabrikado de via gazeto enorme plialtiĝis! Sed nia abontarifo restis la sama!

Kamaradoj! Vi scias, ke ni liveras al vi por kiel eble plej malmulte da mono zorge presitan, bonpaperan, multenhavan gazeton, strečante nian agokapablon ĝis plej alta grado. Kion vi faris por plialtigi la abonantnombron de via ĵurnalo? Se ĉiu esperante parolanta laboristo abonus nian gazeton, ni hodiaŭ disvastigus nian organon en minimume triobla kvanto (tute ne kalkulante komencantajn kaj nefinlernintajn k-dojn, al kiuj ne utilas la gazeto). Ne ĉiujn el vi trafas la riproĉo. En multaj lokoj la agado por SAT kaj ĝiaj organoj estas bone organizita kaj bonsukcesa. Dum en preskaŭ ĉiuj landoj ni sukcesis plialtigi nian abonantnombron, ni precipe en Germanio, kie ni dum jaroj havis sufiĉe altan nombron da abonantoj, perdis multajn. Ni ne malkonsideras la malfacilan ekonomian situacion, sed ni scias, ke ankoraŭ ekzistas sufiĉe granda kvanto da esperantistaj laboristoj, kiuj sen tro granda peno povus pagi la abonmonon, se ili konforme al sia laboristeco abonus la laboristan organon de la esperantistoj, subtenante sian propran klason kaj ne la klasan kontraŭulon.

Ni petas niajn varbantojn-aktivulojn, precipe atenti tiujn proletojn, kiuj lerninte esperanton, ĝin uzas anstataŭ por siaj klasaj celoj, — por iaj ajn ludaĵoj kaj bagatelaĵoj. Konscia laboristo legas unue kaj ĉefe sian propran organon.

Sekve de la kostplialtiĝo, kaŭzita parte ankaŭ per la trikolonigo de la gazeto kaj plilarĝigo de la paĝoj, "La Lernanto" provizore ne plu aperos kiel suplementa folio aparte de la gazeto, sed monate, regule, kiel oka paĝo de "Senn.".

Akcia afero

Kelkaj malnovaj akciuloj sentis sin maltrankviligitaj per la eldono de novaj serioj de akcibiletoj, pensante ke iliaj siatempe ĉe ni registritaj kaj en la gazeto kvitancitaj sumoj nun estus perditaj, nuligitaj per la nova fondo. Tio ne estas vera. Male, ni konfirmas denove per tio, ke la sumoj de 1923/1924 estas same sekuraj kaj samkondiĉe estas traktataj kiel la novaj biletoj. Eĉ se iu el la malnovaj akciuloj dezirus tion skribe, ni estas pretaj transskribi lian malnovan sumon al la nova fondo, kaj liveri al li la novajn akcibiletojn. Tamen li tiukaze devas konsideri, ke la valoro de tiuj novaj biletoj, la rentumiĝo ktp. validas nur de la dato, sub kiu ni nove registras la akciojn (nova numero — nova dato). Niaj malnovaj akciuloj tial ne miskomprenu la aferon, pensante ke ilia mono ne estas kooperative garantiita.

Adm. k. Red.

Municio por SAT kaj ĝiaj organoj

Afriko. A. Jorge-Loanda, 6.— esk. J. B. Barreira-Malanje, 3.30 esk. — **Aŭstrio.** Heeger-Wien, 10000 kr. — **Ĉekoslovakio.** Linke-Finkendorf, 0,50 mk. — **Francio.** Freulon-Paris, 3 ff., Vildebrand-Paris 10 ff., K-dino Pompanon-Eaubonne 3 ff. — **Germanio.** Köcher-Leipzig, 0,50 rubl., Strauß-Halle, 3.— mk., Voigt-Leutzsch, 1.— mk., Frey-Oberglottertal 2.— mk., Goth-Waltersdorf 0,50 mk. — **Hispanio.** Artigas-Zaragoza, 1,53 mk. g. — **Sovetio.** K-doj Panaev, Tomti, Filippov, Brjuhnin, Muhin, Ŝarapova, Vorobjeva, Petrov, Belova, Uhov, Pavlov, Akĉulakov, Bonĉ-Brueviĉ, Fiŝer, Ermolaev, Osipov, Jaramŝijanc, Kuznecova, Filippov-Taŝkent, po 0,20 rubl.

Neuzitajn manuskriptojn ni ne resendas — Represo de artikoloj permesata nur, se oni citas la nomon de nia organo kaj sendas al Red. du ekz. de la represaĵo.
Jarabono: **Argentino** 6 pesos; **Aŭstrio** 120000 kr.; **Belgio** 36 fr.; **Brazilo** 13 milr.; **Britio** 110 penc.; **Bulgario** 220 lev.; **Ĉekoslovakio** 60 kr; ĉ.; **Danio** 10 kr. d.; **Estonio** 650 mk.; **Finnlando** 70 mk.; **Francio** 35 fr. fr.; **Germanio** 8 mk. or.; **Hispanio** 13 peset., **Hungario** 8 kr. or.; **Italio** 36 lir.; **Japanio** 4.50 jen; **Jugoslavio** 130 din.; **Litovio** 16 lid.; **Nederlando** 6 guld.; **Norvegio** 14 kr. norv.; **Polio** 8 zlot.; **Portugalio** 40 esk.; **Rumanio** 350 lej. **Rusio** 4 rubl. or.; **Svedio** 8 kr. sved.; **Svisio** 10 fr. svis.; **Usono** 2.50 dol. — **Ankaŭ 1/4 jare abonebla. Ponumera prezo:** 0.20 mk.

Presejo: UNS-PRODUKTIVGENOSSENSCHAFT, LEIPZIG